

Vliv daní na finanční řízení a rozhodování podniku[#]

*Milan Hrdý**

1 Úvod

Finanční řízení podniku představuje aktivní usměrňování peněžních toků v podniku s cílem maximalizovat tržní hodnotu firmy, u akciové společnosti tržní hodnotu akcií. V rámci aktivního finančního řízení se podnik dostává do různých rozhodovacích situací, které musí řešit v rámci výše uvedeného cíle ovšem s respektováním různých omezujících podmínek. Na finanční řízení a rozhodování mají vliv různé faktory, přičemž za rozhodující je třeba považovat zejména faktor času a faktor rizika. Mezi další důležité faktory rovněž patří vliv daní, přičemž tento vliv může být jednak pasivní, kdy podnik musí strpět určité negativní důsledky vyplývající z daňových zákonů či naopak může využít výhody, které z existence daňových zákonů vyplývají, nebo aktivní, ve smyslu možnosti rozhodnout o realizaci určité varianty v návaznosti na působení daňových zákonů s cílem zvyšovat tržní hodnotu firmy či naplňovat další podnikové cíle. Tato problematika není dosud v české odborné literatuře řešena komplexně, ale pouze z hlediska jednotlivých dílčích oblastí. Např. Valach (1999, s. 31-36) zdůrazňuje zejména vliv daně z příjmů a problematika ostatních daní je zmíněna spíše okrajově. I když vliv daně z příjmů je možné považovat za klíčový, nelze ostatní daně opominout, neboť řešení dopadu na finanční řízení podniku musí být řešeno komplexně. V rámci daně z příjmu jsou sice zdůrazněny klíčové oblasti vlivu daně z příjmů, tj. zejména vliv na volbu právní formy podnikání, na investiční rozhodování, na způsob financování, na riziko, na úvahy o kapitálové účasti, avšak bez uvedení konkrétních příkladů. Obdobná situace je i v dalších publikacích (např. Dluhošová, 2010), kde problematika vlivu daní je řešena nikoliv komplexně, ale pouze v rámci jednotlivých kapitol, např. týkajících se finanční analýzy, optimalizace kapitálové struktury nebo investičního rozhodování. Relativně nejpodrobněji se zabývá touto otázkou Marek (2009), kde je zejména podrobněji analyzována daň z příjmů a to včetně konkrétních případů a jsou i zmíněny v širší rovině další daně. Chybí však podrobnější analýza u spotřebních a ekologických daní. Cílem tohoto příspěvku je tedy komplexnější analýza vlivu daní na finanční řízení podniku.

Analýzu vlivu daní na finanční řízení a rozhodování podniku je možné rozdělit jednak podle jednotlivých činností, které budou daně v podniku ovlivňovat a dále pak podle vlivu jednotlivých daní dle naší daňové soustavy na jednotlivé podnikové činnosti, přičemž význam bude hrát zejména skutečnost, zda jednotlivé daně ovlivňují náklady podniku či jeho cash flow atd. Daňový systém ČR se člení na daně přímé a nepřímé, přičemž daně přímé jsou reprezentované daněmi důchodovými, tj. daní z příjmů fyzických a právnických osob a daněmi majetkovými, tj. daní silniční, daní z nemovitostí, daní dědickou, darovací a z převodu nemovitostí. Nepřímé daně mohou být universální, jako např. DPH, či selektivní, tj. daně spotřební, které zahrnují daň z minerálních olejů, daň z lihu, daň z piva, daň z vína a meziproductů a daň z tabákových výrobků. Novým nedávno zavedeným prvkem v ČR jsou

[#] Článek je zpracován jako jeden z výstupů výzkumného projektu *Aktuální účetní, finanční a daňové problémy podnikové činnosti v ČR a jejich možná řešení* registrovaného jako interní grantový projekt SVŠE Znojmo.

^{*} Doc. Ing. Milan Hrdý, Ph.D. – vedoucí katedry; Katedra financí a účetnictví, Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo, Loucká 656/21, 669 02 Znojmo; <hrdy@svse.cz>; samostatný vědecký pracovník; Katedra financí a oceňování podniku, Fakulta financí a účetnictví, vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3; <hrdy@vse.cz>.

daně ekologické. Majetkové daně budou hrát okrajovou roli a budou zatěžovat podnik zejména nákladově, tj. budou zvyšovat firemní náklady. DPH bude ovlivňovat zejména cash flow podniku za předpokladu, že podnik bude plátcem daně. Klíčovou roli budou bezesporu hrát daně důchodové, buď daň z příjmů právnických osob, nebo pak daň z příjmů fyzických osob v případě fyzické osoby podnikatele. Otázkou tedy je, zda přistoupit k problému z hlediska jednotlivých daní či jednotlivých činností podniku. Efektivnější se zdá být první přístup s tím, že jednotlivým daním bude věnována pozornost v takovém rozsahu a šíři, jak bude významný tento vlastní vliv na finanční řízení a rozhodování podniku.

2 Vliv daně z příjmu na finanční řízení a rozhodování podniku

2.1 Vliv daně z příjmů na úvahy ohledně založení podniku

Při založení podniku hraje z finančního hlediska důležitou roli především volba velikosti podnikového kapitálu a jeho struktury, dále pak rozhodování o alokaci tohoto podnikového kapitálu do různých forem majetku a také volba příslušné právní formy podnikání. Velikost podnikového kapitálu by neměla být zásadním způsobem ovlivněna daní z příjmů, neboť klíčovou roli hraje především obor podnikání a také finanční možnosti začínajícího podniku. Jiná bude situace týkající se struktury podnikového kapitálu, neboť zapojení dluhu do struktury podnikového kapitálu již nese zásadní daňové důsledky, neboť jak známo úroky z placeného dluhu bývá obvykle daňové uznatelné a tím dochází k daňové úspoře, která bude v absolutní hodnotě tím větší, čím bude větší velikosti daně z příjmu a naopak. Na strukturu majetku bude mít daň z příjmů rovněž vliv, i když nepřímý, neboť rozhodující bude obor podnikání, který bude následně vyžadovat příslušný podíl fixního a oběžného majetku. Nicméně je třeba vzít rovněž do úvahy, že oběžný majetek lze účtovat v případě spotřeby přímo do nákladů, zatímco fixní majetek bývá uvolňován zpravidla postupně ve formě odpisů. Důležitou roli bude hrát i možnost uplatnění daňové slevy dle § 35a zákona o daních z příjmů v případě zahájení podnikání za předpokladu, že se jedná o podnik, *kterému byl poskytnut příslib investiční pobídky podle zvláštního právního předpisu, který pro poskytnutí příslibu zahájil podnikání a zaregistroval se podle zvláštního právního předpisu jako poplatník.* V tomto případě podnik může, *splnil-li všeobecné podmínky stanovené zvláštním právním předpisem a zvláštní podmínky stanovené tímto zákonem, uplatnit slevu na dani, a to: a) jde-li o poplatníka daně z příjmů právnických osob, ve výši součinu sazby daně podle § 21 odst. 1 a základu daně podle § 20 odst. 1, sníženého o položky podle § 34 a § 20 odst. 8 a o rozdíl, o který úrokové příjmy zahrnované do základu daně podle § 20 odst. 1 převyšují s nimi související výdaje (náklady), b) jde-li o poplatníka daně z příjmů fyzických osob, ve výši daně vypočtené podle § 16 z dílčího základu daně (§ 7).* Výše slevy na dani se nemění, *je-li dodatečně vyměřena vyšší daňová povinnost* (Marková, 2011). V odst. 2 §35a jsou následně popsány výše uvedené zvláštní podmínky stanovené tímto zákonem. Podmínky zde nebudou podrobněji rozebírány, neboť cílem tohoto příspěvku není podrobná analýza a rozbor aktuálního znění zákona, které je běžně dostupné, ale spíše pochopení jednotlivých principů, jakými daně ovlivňují finanční řízení a rozhodování podniku.

Klíčový vliv daně z příjmů při zakládání podniku se projeví zejména při volbě příslušné právní formy podnikání a to z velmi prostého důvodu. Jednotlivé právní formy podnikání jsou různým způsobem zdaňovány. Rozhodující bude především, zda se bude zdaňovat daní z příjmů fyzických či právnických osob či daní srážkovou, či kombinací některých těchto daní a dále pak způsobem případného rozdělení zisku respektive daňového základu mezi jednotlivé společnosti. Výhodnější zdanění v podobě daně z příjmu fyzických osob bývá však vykompenzováno neomezeným ručením. Kapitálové společnosti mající povinnost vytvářet

základní kapitál pak podléhají vyššímu zdanění zejména díky zdanění daní z příjmů právnických osob a v případě vyplácení podílů na zisku také srážkovou daní 15 % dle §36 Zákona o daních z příjmů. V případě fyzické osoby jednotlivce a v případě veřejné obchodní společnosti se využije právě daň z příjmů fyzických osob a to v rámci §7 z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti, přičemž u veřejné obchodní společnosti se stanoví daňový základ, který se pak rozdělí mezi jednotlivé společníky stejným dílem, jako se rozdělí zisk. Obdobně na tom budou rovněž komplementáři komanditní společnosti, kteří si rozdělí stejným dílem jako zisk část daňového základu připadající právě na komplementáře. Není sporu o tom, že placená daň je většinou nižší u osobních společnostech, nicméně stojí za úvahu analyzovat o kolik, či kolikrát, a zda je to dostatečné ve smyslu neomezeného ručení. Nebude tedy od věci ukázat danou záležitost na konkrétním příkladě.

Předpokládejme, že dva začínající podnikatelé se rozhodují, zda zvolí formu veřejné obchodní společnosti nebo společnosti s ručením omezeným, přičemž oba jsou svobodní a bezdětní a neuplatňují žádné odčitatelné položky. Jaká bude velikost placené daně v případě, že by společnost dosáhla v roce 2011 v ČR zisk ve výši 500 000 Kč v obou variantách společnosti? Zjednodušeně předpokládejme všechny výnosy i náklady daňově uznatelné, tj. účetní zisk je možné ztotožnit s daňovým základem. V případě veřejné obchodní společnosti bude zdaňovat každý společník 250 000 Kč. Při 15% sazbě daně z příjmů fyzických osob bude placená daň před slevami činit $250\,000 \cdot 15\% = 37\,500$ Kč a po odečtení slevy na dani na poplatníka bude daň činit $37\,500 - 23\,640 = 13\,860$. Celková daň tedy bude činit $13\,860 \cdot 2 = 27\,720$ Kč. V případě společnosti s ručením omezeným dojde nejprve ke zdanění daní z příjmů právnických osob ve výši 19 %, tj. $500\,000 \cdot 19\% = 95\,000$ Kč. V případě výplaty podílu na zisku budou vyplacené podíly zdaněny srážkovou daní ve výši 15 %, tj. $(500\,000 - 95\,000) \cdot 15\% = 60\,750$ Kč. Daňová zátěž celkem činí $95\,000 + 60\,750 = 155\,750$ Kč, což je v porovnání s 27 720 Kč 5,62 · více, a to jistě není zanedbatelná záležitost. Ve prospěch veřejné obchodní společnosti výrazným způsobem přispěla jednotná daň z příjmů fyzických osob, na místo daně progresivní, která ještě před nedávnou dobou činila v nejvyšším pásmu 32 %. Pokud bude možné eliminovat riziko ručení osobním majetkem, daňově jednoznačně vítězí veřejná obchodní společnost a to ve vyšší míře, než by se vůbec dalo očekávat.

2.2 Vliv daně z příjmů na investiční rozhodování

Investiční rozhodování je považováno za klíčový rozhodovací proces nejvíce ovlivňující tržní hodnotu firmy, ať již pozitivně či naopak negativně. Podnik by tedy měl být motivován k uskutečňování dobrých investičních rozhodnutí. Existence různých daňových úlev k tomu může velmi významným způsobem napomoci. Daňové prázdny, zejména pro investory ze zahraničí mohou být významným lákadlem, na druhé straně ale mohou negativně ovlivňovat podnikatelské prostředí, neboť se budou týkat zejména vybraných subjektů a může tím docházet k určité diskriminaci. Naopak daňové zákony platné pro všechny subjekty mohou umožnit značnou a při tom férovou podporu investiční činnosti. Klíčový význam budou hrát především daňové odpisy navíc podpořené uplatněním zvýšeného odpisu v prvním roce za předpokladu, že poplatník je prvním majitelem, přičemž může být zvýšena sazba daně pro první rok v případě rovnoměrného odepisování nebo zvýšený odpis ze vstupní ceny v případě zrychleného odepisování a to o 20 % v případě, že poplatník provozuje převážně lesnickou a zemědělskou výrobu, o 15 % v případě, že se jedná o zařízení pro čištění a úpravu vod, a 10 % v případě, že majetek je zařazen do 1. až 3. odpisové skupiny, s výjimkou případů, kdy bylo uplatněno zvýšení o 20 nebo 15 % a nejedná se o výjimku, kdy zvýšení podle §31, odst. 5 zákona o daních z příjmů nelze uplatnit u letadel, pokud nejsou využívána provozovateli letecké dopravy a leteckých prací na základě vydané koncese a provozovateli leteckých škol,

u motocyklů a osobních automobilů, pokud nejsou využívány provozovateli silniční motorové dopravy a provozovateli taxislužby na základě vydané koncese a provozovateli autoškol nebo pokud se nejedná o osobní automobily v provedení speciální vozidlo podskupiny sanitní a pohřební podle zvláštního právního předpisu. Zákon o daních z příjmů podporuje investiční činnost právě výše zmíněnou možností uplatnění vyššího odpisu v prvním roce a dále také zrychlenými odpisy dle §32 zákona o daních z příjmů. Zkušenosti ukazují, že rychlejšímu a vyššímu odepisování přikládají podnikatelské subjekty větší význam, než např. velikosti sazby daně z příjmů. Z hlediska finančního řízení však může mít možnost rychlejšího daňového odepisování i negativní význam, neboť se velmi často ztotožňují daňové odpisy s účetními, což vede pak ke značnému zkreslení vstupních údajů z účetnictví pro účely finančního řízení a rozhodování podniku, neboť účetní odpis by měl zobrazovat a zohledňovat reálné opotřebení fixního majetku. Jak zásadní rozdíl v daňové úspoře bude představovat vyšší sazba odpisů či možnost zrychleného odepisování, si můžeme ukázat na následujícím příkladě:

Předpokládejme hmotný majetek, stroj, druhá odpisová skupina, se vstupní cenou ve výši 1 000 000 Kč s tím, že jsou splněny podmínky pro 10 % zvýšení sazby daně v prvním roce v případě rovnoměrného odepisování respektive pro zvýšení odpisu o 10 % ze vstupní ceny v případě zrychleného odepisování. Naším cílem bude porovnat, do jaké míry jsou zrychlené odpisy vyšší v prvních letech odepisování. Rovnoměrný odpis bude činit v prvním roce $1\,000\,000 \cdot 0,21 = 210\,000$ Kč, v dalších letech pak $1\,000\,000 \cdot 0,1975 = 197\,500$ Kč. Zrychlený odpis v prvním roce odepisování bude činit $1\,000\,000 / 5 + 10\% \text{ z } 1\,000\,000 = 300\,000$ Kč, ve druhém roce pak $(2 \cdot 700\,000) / (6 - 1) = 280\,000$ Kč, ve třetím roce pak $(2 \cdot 420\,000) / (6 - 2) = 210\,000$ Kč, ve čtvrtém roce pak $(2 \cdot 210\,000) / (6 - 3) = 140\,000$ Kč, v pátém roce pak 70 000 Kč. Výsledky je možné přehledně sestavit do následující tabulky:

Tab. 1: Výpočet rovnoměrných a zrychlených odpisů za předpokladu uplatnění zvýšeného odpisu v prvním roce odepisování

Rok/metoda	rovnoměrná	zrychlená	(zrychlená-rovnoměrná)
1.	210 000	300 000	90 000
2.	197 500	280 000	82 500
3.	197 500	210 000	12 500
4.	197 500	140 000	-57 500
5.	197 500	70 000	-127 500

Aby bylo možné identifikovat vliv navýšení odpisu v 1. roce na rovnoměrnou i zrychlenou metodu odepisování, provedeme nyní výpočet odpisů bez tohoto 10% navýšení. Rovnoměrný odpis v prvním roce bude činit $1\,000\,000 \text{ Kč} \cdot 0,11 = 110\,000$ Kč, v dalších letech pak $1\,000\,000 \cdot 0,2225 = 222\,500$ Kč. Zrychlený odpis v prvním roce pak bude činit $1\,000\,000 / 5 = 200\,000$ Kč, ve druhém roce pak $(2 \cdot 800\,000) / (6 - 1) = 320\,000$ Kč, ve třetím roce pak $(2 \cdot 480\,000) / (6 - 2) = 240\,000$ Kč, ve čtvrtém roce pak $(2 \cdot 240\,000) / (6 - 3) = 160\,000$ Kč, v pátém roce pak 80 000 Kč. Výsledky je možné shrnout do následující tabulky:

Tab. 2: Výpočet rovnoměrných a zrychlených odpisů bez uplatnění zvýšeného odpisu v prvním roce odepisování

Rok/metoda	rovnoměrná	zrychlená	(zrychlená – rovnoměrná)
1.	110 000	200 000	90 000
2.	222 500	320 000	97 500
3.	222 500	240 000	17 500
4.	222 500	160 000	–62 500
5.	222 500	80 000	–142 500

Závěrem je možné konstatovat, že možné uplatnění 10% zvýšení sazby či odpisu v prvním roce výrazněji zvýhodňuje ve druhém a třetím roce odepisování zrychlený způsob. Rozdíl ve prospěch zrychleného odepisování je obecně v prvních letech relativně výrazný, i když je nutné si uvědomit, že reálná úspora je rovna součinu tohoto rozdílu a sazby daně z příjmů právnických nebo fyzických osob. Navíc je třeba si uvědomit, že výhoda zrychlených odpisů je pouze z hlediska časové hodnoty peněz, neboť nominální hodnota počáteční úspory se v případě neměnné sazby daně z příjmů během odepisování vyrovná. Naopak v případě, že by se očekávalo budoucí zvýšení sazby daně z příjmů fyzických osob v důsledku zavedení opětovného progresivního zdanění či mírného zvýšení daně z příjmů právnických osob, což obojí není vyloučené v případě volebního vítězství politických stran, které mají zvýšení přímých daní ve svém volebním programu, stalo by se zrychlené odepisování nevýhodné, neboť bychom v souhrnu měli menší daňovou úsporu v absolutní hodnotě. Jinou situací by byla skutečnost, pokud by podnik ztotožnil účetní odpisy s daňovými. V tom případě by mohl počítat s vyšší návratností vložených prostředků v počátku odepisování v rámci částí tržeb z prodaných výrobků a služeb a mohl by tyto prostředky využít jako zdroj financování. Toto však není ve finančním řízení vítáno a doporučováno, neboť účetní odpisy by měly vyjadřovat skutečné opotřebení majetku a tím poskytovat co nejvěrnější obraz a vstupní údaje právě pro finanční řízení a rozhodování podniku, i když v případě zejména menších podniků je možné to tolerovat.

2.3 Vliv daně z příjmů na riziko podnikání

Riziko podnikání spočívá v tom, že se dosažené výsledky mohou odchýlovat od hodnot předpokládaných. Odchylna může být i pozitivní, nicméně nás zejména zajímá odchylka negativní. Negativním rizikem je dosažení ztráty v příslušném roce či dokonce krajním případem rizika pak možnost vzniku finanční tísně s následnou možností úpadku podniku. Ovlivňuje daň z příjmů nějakým způsobem uvedená rizika? Otázka ztráty je částečně eliminována možností uplatnění ztráty jakožto odčitatelné položky v dalších letech. Tím daň z příjmů pozitivně ovlivňuje podnikatelskou činnost, neboť stát tak bere částečně na sebe riziko vzniku ztráty ve formě nižší daňové povinnosti pro podniky. Tato skutečnost bývá v praxi hojně uplatňována v případě, že dochází ke spojení prosperujícího a ztrátového podniku, kdy může prosperující podnik uplatnit ztrátu fúzovaného ztrátového podniku. Velikost úspory může být v tomto případě značná, neboť prosperující podnik vykazuje obvykle vysoký daňový základ a podnik ztrátový naopak vysokou ztrátu. Pokud se týká otázky finanční tísně, je daňové ovlivnění nepřímé, např. v možnosti uplatnění nedobytných pohledávek v souladu se zákonem č. 593/ 1992 Sb. o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, čímž lze alespoň částečně ulevit podniku s problémovou strukturou nedobytných pohledávek, kterému bude hrozit v důsledku tohoto problému vznik finanční tísně. Hodnota pohledávek, k nimž mohou být vytvářeny daňově uznatelné opravné položky, nesmí překročit

hodnotu 200 000 Kč a musí být minimálně šest měsíců po splatnosti. Opravnou položku lze vytvořit pouze do výše 20 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky. Další vytváření opravných položek je možné pouze za předpokladu, že bylo ohledně pohledávek zahájeno rozhodčí, soudní nebo správní řízení. Za tohoto předpokladu je možné uplatnit opravnou položku v závislosti na době, která uplynula od doby splatnosti pohledávky a to konkrétně *v případě uplynutí více než 12 měsíců ve výši 33 %, v případě uplynutí více než 18 měsíců ve výši 50 %, více než 24 měsíců ve výši 66 %, v případě uplynutí více než 30 měsíců ve výši 80 % a v případě uplynutí více než 36 měsíců ve výši 100 % rozvahové hodnoty pohledávky.* Stát tím může podniku poněkud usnadnit problém s nedobytnými pohledávkami tím, že částečně bere na sebe náklady těchto nedobytných pohledávek. Otázka vytváření rezerv je rovněž velmi důležitá, neboť opět podle výše uvedeného zákona, je možné vytvářet rezervy daňově uznatelné, čímž je možné ovlivnit daňový základ a výši placené daně. Dochází tím k jakési eliminaci výkyvů v hospodaření podniku, neboť na straně druhé je třeba počítat s tím, že daňově uznatelné rezervy budou také následně zúčtovány v budoucích obdobích jako daňově uznatelné výnosy. Jinou záležitostí je otázka rezervního fondu či dalších fondů vytvářených ze zisku, neboť tyto nejsou daňově uznatelné a snižují výši zisku, který je možné používat případně na výplatu podílů na zisku či u akciové společnosti na výplatu dividend. Na druhé straně je možné využití např. rezervního fondu na úhradu vzniklé ztráty, což opět vyúsťuje v ovlivnění rizika podnikání.

2.4 Vliv daně z příjmů na způsob financování podniku

Jak již bylo částečně zmíněno v kapitole 2.1, vliv daně z příjmů na financování je velmi významný a to nejen při založení podniku, ale i v průběhu jeho fungování. Dochází k jednoznačnému zvýhodňování úvěrových forem financování a to právě vlivem možnosti uplatnit placené úroky jako daňově uznatelný náklad. Dochází tak vlivem úrokového daňového štítu ke zlevnění úrokového kapitálu, které je tím větší, čím je větší sazba daně z příjmů. Z tohoto faktu jasně vyplývá, že současné vládní snahy v zemích především střední a východní Evropy směřující ke snižování sazby daně z příjmů korporací a sjednocení sazby daně z příjmů fyzických osob a tedy i fyzických osob podnikatelů, vedou v konečném důsledku ke zdražení úvěrových forem financování, což si málokdo bohužel uvědomuje. Na straně druhé je třeba komplexně posuzovat situaci podniku a nehnat se bezhlavě za vysokým zadlužováním, tak jak to konečně doporučuje i např. tvrzení č. 2 teorie Modiglianiho a Millera týkající se optimalizace kapitálové struktury, které stanoví, že firma očekávající zisk by se měla maximálně zadlužit, aby využila právě úrokový daňový štít. Zapomíná se však zde na nebezpečí nákladů finanční tísně. Kromě klasických úvěrů ovlivňuje daň z příjmů také využití finančního leasingu, jehož daňová uznatelnost je charakterizována v §24, odst. 4 zákona o daních z příjmů, přičemž platí, že za daňově uznatelný výdaj je možné nájemné uznat za předpokladu, že *a) doba nájmu hmotného movitého majetku činí alespoň minimální dobu odpisování uvedenou v § 30 odst. 1; u hmotného movitého majetku zařazeného v odpisové skupině 2 nebo 3 podle přílohy č. 1 k tomuto zákonu lze dobu nájmu zkrátit až o 6 měsíců. U nemovitostí musí doba nájmu trvat nejméně 30 let. Doba nájmu se počítá ode dne, kdy byla věc nájemci přenechána ve stavu způsobitelném obvyklému užívání, a za b) po ukončení doby nájmu podle písmene a) následuje bezprostředně převod vlastnických práv k předmětu nájmu mezi vlastníkem (pronajímatelem) a nájemcem; přitom kupní cena najatého hmotného majetku není vyšší než zůstatková cena vypočtená ze vstupní ceny evidované u vlastníka, kterou by předmět nájmu měl při rovnoměrném odpisování podle § 31 odst. 1 písm. a) tohoto zákona k datu prodeje, a za c) po ukončení finančního pronájmu s následnou koupí najatého hmotného majetku zahrne poplatník uvedený v § 2 odkoupený majetek do svého obchodního majetku.* Pokud je daňová uznatelnost splněna, musí být leasingová cena rozložena

rovnoměrně v rámci jednotlivých let leasingu. Vzhledem k tomu, že doba trvání leasingu splňující podmínku daňové uznatelnosti se spíše prodlužuje, dochází z hlediska daňového k mírnému znevýhodňování tohoto způsobu financování, což je možné brát jako klasický příklad, jak daň z příjmů může ovlivňovat rozhodování o příslušném způsobu financování. Platby za využití vlastního kapitálu naopak daňově uznatelné nejsou, což tento způsob financování znevýhodňuje a zdražuje. V minulosti bývala za určitých podmínek možná sleva na dani v podobě 50% odpočtu vyplacených dividend nebo podílů na zisku, která však již byla zrušena. Existují však mezinárodní smlouvy týkající se i problematiky dvojího zdanění, což naopak může zvýhodňovat cizí investory v zahraničí, neboť si mohou zaplacenou daň z dividend odečíst v rámci domácího zdanění. V současné době má ČR uzavřeny smlouvy o zamezení dvojího zdanění s celou škálou zemí, které jsou uvedeny v některých publikacích, např. (Hrdý, Strouhal, 2010, s. 34-35). Od daně z příjmů právnických osob jsou také osvobozeny dle §19, odst. 1zí zákona o daních z příjmů *příjmy z dividend a jiných podílů na zisku, plynoucí od dceřiné společnosti, která je daňovým rezidentem jiného členského státu Evropské unie, mateřské společnosti, která je poplatníkem uvedeným v § 17 odst. 3 tohoto zákona, a stále provozovně mateřské společnosti, která je poplatníkem uvedeným v § 17 odst. 4 tohoto zákona a je umístěna na území České republiky. Toto se nevztahuje na podíly na likvidačním zůstatku, vypořádací podíly a podíly na zisku vyplácené dceřinou společností, která je v likvidaci.*

2.5 Vliv daně z příjmů na náklady na zaměstnance a sociální politiku podniku

Náklady či naopak úlevy spojené se zaměstnanci jsou velmi důležitým prvkem ovlivňujícím zásadním způsobem finanční řízení podniku. Pokud vezmeme zdravotní a sociální pojištění v širším kontextu jako specifickou daň, zatěžují právě odvody zdravotního a sociálního pojištění nákladově podnik a zdražují tak výrazně cenu práce. Na straně druhé je ale třeba si uvědomit, že tyto náklady jsou daňově uznatelné a tudíž je podnik může uplatnit jako daňově uznatelný náklad a získat tím daňovou úsporu. Tato úspora však, jak již bylo uvedeno, klesá v závislosti na poklesu sazeb daně z příjmů jak právnických, tak fyzických osob. Počítají-li se skutečné náklady na zaměstnance, je třeba brát do úvahy oba faktory, tj. zdravotní a sociální pojištění i daňovou úsporu. Je třeba si však také uvědomit dopady nejen do nákladů, ale i do cash flow podniku, neboť odvody např. zdravotního či sociálního pojištění se realizují bezprostředně následující měsíc po měsíci, za který byla mzda či plat stanovena, zatímco realizace daňové úspory se uskuteční fyzicky až při vlastním placení daně k 31. 3. nebo k 30. 6. následujícího roku a to ještě za předpokladu, že podnik nebude vykazovat ztrátu, se kterou se pak pracuje specifickým způsobem. Skutečné náklady podniku je možné demonstrovat následujícím způsobem:

Předpokládejme, že podnik vyplácí měsíční mzdy svých zaměstnanců ve výši 1 000 000 Kč za předpokladu sazby daně z příjmů právnických osob 19 % a za předpokladu odvodu zdravotního pojištění ve výši 9 % z mezd zaměstnanců a za předpokladu odvodu sociálního pojištění ve výši 25 % z mezd zaměstnanců. Úkolem je vypočítat velikost skutečných měsíčních i ročních osobních nákladů podniku i vliv na cash flow podniku. V jednotlivých měsících bude výše zdravotního pojištění placeného zaměstnavatelem $1\,000\,000\text{ Kč} \cdot 9\% = 90\,000\text{ Kč}$ a sociálního pojištění ve výši $1\,000\,000\text{ Kč} \cdot 25\% = 250\,000\text{ Kč}$. Měsíční náklady budou tedy $1\text{ mil} + 90\,000 + 250\,000 = 1\,340\,000\text{ Kč}$. Roční náklady pak budou činit $1\,340\,000 \cdot 12 = 16\,080\,000\text{ Kč}$, po odečtení daňové úspory ve výši $19\% \cdot 16\,080\,000 = 3\,055\,200\text{ Kč}$, budou skutečné osobní náklady podniku činit $16\,080\,000 - 3\,055\,200 = 13\,024\,800\text{ Kč}$. Pokud se týká cash flow, bude docházet k úbytku peněžních prostředků každý měsíc ve výši 1 340 000 Kč s tím, že daňová úspora ve výši 3 055 200 se podniku vrátí až při platbě daně koncem března respektive června následujícího roku.

Ve výše uvedeném příkladě nebyly brány do úvahy další možnosti podniku ve vztahu k zaměstnancům, které jsou rovněž ošetřeny v zákoně o daních z příjmů, jako např. otázka příspěvků na stravování či rekreaci zaměstnanců nebo také naturální neboli nepeněžní plnění, jako např. používání služebního osobního automobilu i pro účely soukromé nebo v případě využití služebního mobilního telefonu rovněž pro soukromé účely. Takováto naturální plnění musí být zaměstnanci započítány pro účely zdanění v rámci jeho mzdy. Stát má z pochopitelných důvodů zájem na tom, aby podnik respektoval do určité míry i sociální oblast a aby zaměstnával např. zaměstnance se zdravotním postižením. V současné době je možnost uplatnění slevy na dani ve výši 18 000 Kč za každého pracovníka se zdravotním postižením dle §35, odst. 1 zákona o daních z příjmů, a dále pak dle stejného paragrafu 60 000 za každého pracovníka s těžším zdravotním postižením. Stát se rovněž snaží motivovat podniky k podpoře vědy, výzkumu, vývoje, vzdělávání, k podpoře humanitních činností, dále pak charitativních, sportovních a politických činností, dále pak k podpoře kultury, zdravotnictví, požární ochrany, církevních a charitativních organizací. Pokud pro účely těchto činností poskytne podnik dary a tyto dary splňují příslušné podmínky § 20, odst. 8 zákona o daních z příjmů, může si podnik hodnotu těchto darů odečíst jako daňově uznatelnou položku a tou právnických osob až do výše 5 % ze základu daně za předpokladu, že hodnota daru jednomu subjektu činila minimálně 2 000 Kč. V případě podniku fyzické osoby může podnik snížit základ daně dle §15, odst. 1 zákona o daních z příjmů až do výše 10 % základu daně, avšak za splněního předpokladu, že hodnota všech darů za zdaňovací období činí minimálně 1 000 Kč nebo pak 2 % základu daně.

2.6 Vliv daně na zahraniční kapitálovou účast a obchodování s cennými papíry

Vedle již dříve zmíněné otázky dvojího zdanění a možného zápočtu daně zaplacené v zahraničí, bude zahraniční investory zajímat nejen výše placené korporátní daně a možnost uplatnění daňově uznatelných nákladů či odčitatelných položek nebo slev na dani, které se mohou eventuelně výrazněji odlišovat od položek v jejich mateřských zemích, ale také případné daňové úlevy či dokonce prázdny. Tyto byly v ČR republice uplatňovány v minulém desetiletí a přinesly do určité míry zvýšení přílivu přímých zahraničních investic do české ekonomiky. Problémem se však stala struktura těchto investic, které nebyly příliš zaměřeny na vysokou přidanou hodnotu a na vytváření kvalifikovaných pracovních míst. Při zvažování státní politiky ohledně těchto úlev je možné brát do úvahy několik faktorů. Klíčovou roli zde bude hrát především srovnání přínosu s vynaloženými náklady, které jsou představovány ztrátou na daňových výnosech. Vedle toho je však nezbytně nutné vzít do úvahy i faktory vnější a to zejména ve formě konkurenčních nabídek v ostatních zemích, které nelze opominout. Rozhodně není možné považovat za vhodnou podporu paušální, ale pouze výběrovou v těch odvětvích, kde to bude pro národní ekonomiku výhodné. V žádném případě to neplatí o odvětvích, která jsou z pohledu investorů atraktivní a která nelze přesunout jinde do zahraničí, jako jsou např. energetické závody, telekomunikace, vodárny, banky apod. Zde mají investoři prakticky zajištěny příjmy a odbyty svých produktů. Naopak pokud by se jednalo o investice s vysokou přidanou hodnotou případně spojené s oblastí vědy a výzkumu, je daňová úleva plně na místě. Vůbec otázky podpory vědy a výzkumu jsou velmi důležité a významné pro celou ekonomiku. U veřejné výzkumné instituce nepodléhají zdanění příjmy z investičních transferů a úroky z vkladů na běžném účtu dle §18, odst. 5 zákona o daních z příjmů. Dle §34, odst. 4 zákona o daních z příjmů *od základů daně lze rovněž odečíst 100 % výdajů (nákladů), které poplatník vynaložil v daném zdaňovacím období nebo období, za které se podává daňové přiznání, při realizaci projektů výzkumu a vývoje, které mají podobu experimentálních či teoretických prací, projekčních či konstrukčních prací, výpočtů, návrhů technologií, výroby funkčního vzorku či prototypu produktu nebo jeho části a na certifikaci*

výsledků dosažených prostřednictvím projektů výzkumu a vývoje. Pokud vynaložené výdaje (náklady) souvisejí s realizací projektů výzkumu a vývoje pouze zčásti, je možné od základů daně odečíst pouze tuto jejich část. Výdaje (náklady), které lze odečíst od základu daně, musí být výdaji (náklady) vynaloženými na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů a musí být evidovány odděleně od ostatních výdajů (nákladů) poplatníka. Tento odpočet nelze uplatnit na služby, licenční poplatky (§ 19 odst. 7) a nehmotné výsledky výzkumu a vývoje pořízené od jiných osob s výjimkou výdajů (nákladů) vynaložených za účelem certifikace výsledků výzkumu a vývoje, a dále na ty výdaje (náklady), na které již byla i jen zčásti poskytnuta podpora z veřejných.

Pokud se týká investic portfoliových neboli nepřímých, tj. investic, kde investor nemá zájem na řízení společnosti, ale chce investovat svoje volné peněžní prostředky, bude důležité, jakým způsobem budou zdaňovány kapitálové výnosy investice do cenných papírů, zejména v případě prodeje těchto cenných papírů. Dle §3, odst. 1w zákona o daních z příjmů osvobození od zdanění skutečně existuje a v případě, že mezi prodejem a nabytím cenných papírů uplyne lhůta delší než 6 měsíců a také v případě, že osoba, která takovéto osvobození uplatňuje, neměla větší podíl na základním kapitálu a hlasovacích právech v období 2 let před prodejem cenného papíru větší než 5 %. V souvislosti se zahraničním kapitálem je třeba rovněž zmínit skutečnost, že v České republice existuje osvobození od zdanění právnických osob a to u kapitálových výnosů z prodeje akcií a podílů dceřiných společností.

3 Vliv majetkových daní na finanční řízení podniku

Majetkové daně patří mezi daně přímé a jejich vliv na finanční řízení podniku není tak významný, jako je tomu v případě daní důchodových, tj. daní z příjmů. Podnik v zásadě zatěžují nákladově, pokud je podnik nucen tyto daně platit. Daň dědická a darovací bude hrát roli opravdu téměř bezvýznamnou, o něco větší pak daň z nemovitostí či z převodu nemovitostí a daň silniční. V § 24 respektive §25 zákona o daních z příjmů je uvedeno, za jakých podmínek jsou tyto majetkové daně daňově uznatelné. Neuznatelná jako výdaj na dosažení, zajištění a udržení příjmů je daň dědická a darovací. Daň silniční, z nemovitostí a z převodu nemovitostí daňově uznatelné jsou. V případě daňové znatelnosti, je dopad daně na podnik snížen o daňový štít, přičemž je nutné brát opět do úvahy splatnost jednotlivých daní a nároku na daňový odpočet. Majetkové daně budou tedy ovlivňovat podnik nejen nákladově, ale také z hlediska cash flow, přičemž v některých případech, např. u daně silniční bude třeba počítat se čtvrtletními zálohovými platbami a to konkrétně k 15. dubnu, 15. červenci, 15. říjnu a 15. prosinci. Podnikoví manažeři se mohou pokusit o využití některých osvobození od daně či využití daňových slev, nicméně u klasické firmy toto nebude mít žádný zásadní vliv na finanční řízení.

4 Vliv daně z přidané hodnoty na finanční řízení podniku

Při analýze daně z přidané hodnoty je třeba vzít do úvahy, zda podnik je plátcem či nikoliv. V případě, že nikoliv, bude DPH zatěžovat podnik nákladově, neboť daň bude součástí ceny nakupovaných výrobků a služeb, naopak podnik nebude o tuto daň navyšovat svoji produkci. Existuje všeobecně známé schéma dokazující, že pokud se podnik nachází jako neplátce uprostřed řetězce, dochází k výraznému zdražování konečné produkce, takže hrozí nebezpečí, že v tomto případě by byl podnik vytlačen a nahrazen konkurencí. Proto je nezbytně nutné, aby pokud se podnik dostane do takovéto situace, aby se stal dobrovolným plátcem DPH a neohrozil tak svoji pozici. Záležitost si můžeme demonstrovat na následujícím jednoduchém příkladě.

Předpokládejme, že vstupní cena výrobku činí 50 000 Kč a podnikatel A připojí přidanou hodnotu ve výši 2 000 Kč a prodá výrobek podnikateli B. Ten připojí přidanou hodnotu ve výši 8 000 Kč a prodá výrobek podnikateli C, který přidá přidanou hodnotu 10 000 Kč a prodá výrobek konečnému spotřebiteli. Úkolem bude identifikovat výslednou cenu pro konečného spotřebitele za předpokladu, že v první variantě budou všichni tři podnikatelé plátcí DPH, ve druhé bude podnikatel C neplátce a podnikatelé A i B plátcí a ve třetí bude podnikatel B neplátce a podnikatelé A i C plátcí. Jednotlivé varianty je možné demonstrovat v následující tabulce, přičemž je vždy uveden výstup od jednotlivého podnikatele ve formě cena bez daně + eventuálně DPH:

Tab. 3: Identifikace výsledné ceny pro konečného spotřebitele za předpokladu různého postavení neplátce v řetězci obchodních partnerů

Podnikatel/varianta	Variant 1	Variant 2	Variant 3
A	52 000 + 10 400	52 000 + 10 400	52 000 + 10 400
B	60 000 + 12 000	60 000 + 12 000	70 400
C	70 000 + 14 000	82 000	80 400 + 16 080
Konečný spotřebitel	84 000	82 000	96 480

Výše uvedená tabulka jasně ukazuje, že když je neplátce na konci řetězce, dojde k malému snížení ceny pro konečného spotřebitele, přičemž toto snížení bude vždy rovno rozdílu mezi fiktivní velikostí daně na výstupu a daně na vstupu, tj. v našem případě 14 000 – 12 000 Kč. Naopak v případě, že neplátce je uprostřed řetězce, dojde k zásadnímu zvýšení ceny pro konečného spotřebitele. V případě, že by neplátce byl na začátku řetězce, nedošlo by k žádné změně ceny pro konečného spotřebitele, neboť podnikatel A by nepřidal daň a podnikatel B by měl nulový odpočet.

V případě, že podnik bude plátcem DPH, nebude daň dopadat do nákladů, ale bude ovlivňovat cash flow podniku. Na vstupu bude podnik platit daň ihned při nákupu zboží nebo služeb, přičemž nadměrný odpočet podnik obdrží do 30 dnů od vyměření daně, přičemž daňové přiznání se podává nejpozději do 25 dnů po skončení tohoto zdaňovacího období. Je tedy zřejmé, že dopad do cash flow nebude rozhodně zanedbatelný. Důležitou roli bude také hrát hospodaření s pohledávkami, jejichž případná pozdní úhrada či dlouhá doba obrátu bude znamenat rovněž i problém s DPH.

5 Vliv dalších daní na finanční řízení a rozhodování podniku

Pokud je podnik konečným spotřebitelem výrobků zahrnující spotřební daně, zatěžují podnik tyto daně nákladově, což může být problémem zejména v situaci, kdy v okolních zemích budou tyto daně nižší, což bude zhoršovat konkurenční pozici tuzemského podniku. Novým prvkem, který může ovlivnit finanční řízení, jsou daně ekologické, které byly zavedeny teprve nedávno. Povinnost zavést v ČR ekologické daně vznikla na základě podmínek členství ČR v Evropské unii a tato povinnost byla zapracována do zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, čímž došlo k plnému transponování směrnice Rady 2003/96/ES, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny. Daňová povinnost se týká zemního plynu a některých dalších plynů, dále pak pevných paliv a elektřiny. Sazba daně u pevných paliv činí 8,50 Kč/GJ spalného tepla v původním vzorku. Základem daně je množství pevných paliv vyjádřené v GJ spalného tepla v původním vzorku. Sazba daně u elektřiny činí 28,30

Kč/MWh, což při kursu 24,40 Kč/1 EUR činí 1,159 Eur a je zatím nižší než u našich západních a jižních sousedů, kde činí sazba daně v Německu 12,30 Eur pro obchodní účely a 20,5 Eur pro neobchodní účely, v Rakousku pak 15 Eur pro obchodní i neobchodní účely. Naše sazba je srovnatelná se Slovenskem, kde činí 1,32 Eur, v Polsku je pak výrazně vyšší a činí 5,08 Eur (při kursu 3,937 PLN / 1 EUR). I u nás se dá do budoucnosti předpokládat výraznější zvýšení této sazby. Minimální sazba daně podle směrnic EU činí 0,5 Eur pro obchodní a 1 Eur pro neobchodní účely (EC, 2011). Základem daně z elektřiny je množství elektřiny v MWh. Tuto daň platí konečný spotřebitel a povinnost ji odvádět dodavatel, který na daňovém území dodal příslušnou komoditu konečnému spotřebiteli. Sazby daně jsou stanoveny v § 6 zákona 261/2007 Sb. a liší se podle druhu plynu. Základem daně je množství plynu v MWh spalného tepla, nelze-li vyjádřit spalné teplo plynu v MWh, stanoví se spalné teplo ve výši 15 MWh na tunu plynu. Není od věci se rovněž zmínit o tom, že sazby daně se u některých plynů budou postupně zvyšovat. Otázkou je, zda vůbec a jakým způsobem tyto daně ovlivní finanční řízení podniku. Pro konečného spotřebitele se bude jednat o položku, která ho bude nákladově zatěžovat. Přenos těchto dodatečných nákladů do ceny prodávané produkce však může být jen částečnou kompenzací, zejména z důvodu velikosti těchto daní v zemích, ze kterých dodávají na příslušný trh konkurenční firmy. To se týká pochopitelně i již zmiňovaných spotřebních daní, jejichž zvýšení oproti konkurenci může mít pro podniky fatální důsledky. Relativně vysoká daň z benzínu a nafty se již projevuje poklesem prodeje u čerpacích stanic nacházejících se zejména v příhraničních oblastech, kde mohou čeští motoristé načerpat levněji. Sazba spotřební daně v ČR u bezolovnatého benzínu činí 12,84 Kč/l, což odpovídá při měnovém kursu 24,42 Kč/ 1 EUR 0, 5258 Eur, u nafty pak 10,95 Kč/l, což odpovídá při výše uvedeném měnovém kursu 0,4484 Eur. Na Slovensku je pak sazba spotřební daně u bezolovnatého benzínu 0,514 eur, v Rakousku je to 0,482 Eur a v Polsku 0,421 Eur (při kursu 3,937 PLN/ 1 EUR). Na Slovensku mají navíc nižší DPH. U motorové nafty je sazba spotřební daně na Slovensku 0,368 eura, v Rakousku pak 0,425 Eur a v Polsku 0,327 Eura (při kursu 3,937 PLN/ 1 EUR). Vyšší spotřební daň u bezolovnatého benzínu i nafty je u sousedních zemí vyšší pouze v Německu, kde u benzínu činí 0,670 Eur a u motorové nafty 0,4704 Eur. Pro zajímavost je možné uvést minimální stanovené hodnoty spotřební daně v rámci EU, které činí u bezolovnatého benzínu 0,359 Eur/l a u motorové nafty 0,330Eur/l (EC, 2011). Vůči takovéto konkurenci se pak mohou podniky bránit pouze snížením své marže, pokud je to možné. Tyto záležitosti jsou z hlediska finančního řízení podniku málo řešeny, byť ovlivnění nákladových položek daněmi, může být pro podnik z hlediska konkurenceschopnosti velmi klíčové či fatální. V tomto případě bude důležitý stupeň využití, ať již vlastní nebo nakupované dopravy.

Závěr

Daně ovlivňují vedle faktoru času a rizika významným způsobem finanční řízení a rozhodování podniku. Tento vliv se projevuje jednak v pasivní podobě, kdy podnik musí strpět určité negativní důsledky daňových zákonů, kterým není možné se vyhnout v rámci dané národní ekonomiky a je možné je pouze za určitých specifických podmínek eliminovat využitím nižších daní v zahraničí, např. čerpání pohonných hmot s nižší daní v příhraničních oblastech. Pasivní vliv daní však může být také pozitivní za předpokladu, že nabízí podniku uplatnění různých daňových úlev ve formě odčitatelných položek nebo slev či dokonce osvobození od daně při splnění určitých specifických podmínek. Podnik se pak může rozhodnout, zda tyto nabídky využije či nikoliv. Dále se vliv daní na finanční řízení a rozhodování podniku projevuje v aktivní podobě, kdy se podnik musí aktivně rozhodovat a vybírat různé alternativy s cílem naplnit základní finanční cíl podnikání, tj. maximalizaci tržní hodnoty firmy. Typickým příkladem může rozhodování o volbě příslušné právní formy

podnikání, dále pak rozhodování o struktuře financování či využití nabízených daňových úlev v důsledku podpory podnikání či při realizaci vědecko-výzkumných aktivit. Významným způsobem bude finanční řízení a rozhodování podniku ovlivňovat také stanovená doba odepisování dlouhodobého majetku a jednotlivé metody výpočtu daňově uznatelných odpisů včetně možnosti zvýšení odpisu v prvním roce za zákonem stanovených podmínek. Těmto záležitostem přikládají podnikatelské kruhy mnohem větší význam, než např. velikosti daně z příjmů právnických osob. Významnou roli hrají rovněž náklady na zaměstnance, které podnik značným způsobem zatěžují a ovlivňují jeho konkurenceschopnost v mezinárodním měřítku. Vliv na konkurenceschopnost podniku mají rovněž spotřební daně a poměrně nedávno zavedené daně ekologické a v případě výrazněji odlišných sazeb těchto daní v okolních zemích. DPH přímo neovlivňuje náklady podniku za předpokladu, že podnik je plátcem DPH, má však vliv na cash flow podniku, zejména z důvodu časové difference mezi placením daně na vstupu a možností jejího odečtu v rámci daňového přiznání. Pokud podnik není plátcem této daně, měl by se zamyslet nad tím, zda se dobrovolně nezaregistrovat, neboť zejména pokud se nachází uprostřed prodejního řetězce, hrozí nebezpečí, že z něho vypadne z důvodu zásadního zdražení výrobku nebo služby pro konečného spotřebitele. Majetkové daně mají jen okrajový význam a zatěžují podnik nákladově, případně ovlivňují jeho cash flow. Nelehkou pozici má v případě daňové politiky stát, neboť daňová zvýhodnění poskytnutá podnikům na jedné straně mohou přinést povzbuzení a zajištění prosperity podnikové sféry, která pak významným způsobem zpětně ovlivňuje prosperitu regionů a příslušného státu, na druhé straně však tato daňová zvýhodnění, ať již ve formě daňově uznatelných nákladů nebo různých odpočitatelných položek či slev na dani, snižují příjmy státního rozpočtu a tím omezují stránku výdajovou. Určitým řešením tohoto problému by mohl být aktivnější přístup státu v této oblasti a možná větší difference mezi odvětvími, neboť podniky by měly být daňově motivovány v těch oblastech, kde to přinese celospolečenský prospěch a kde podniky budou podniky přilákány např. k tomu, aby působily v ČR. Na druhé straně je naprosto zbytečné dávat jakékoliv daňové výhody v těch oblastech, kde budou podniky působit stejně a kde nemají možnost z ČR odejít, či by v případě odchodu byly okamžitě nahrazeny jinými podniky. Jedná se např. o energetická odvětví, vodárny, ale i banky apod. Na úplný závěr je možné konstatovat, že podniky mají značné možnosti aktivního využití působení daňových zákonů ve svém hospodaření, přičemž je zapotřebí, aby vnímaly jednotlivé oblasti komplexně a uvědomovali si důsledky na finanční řízení a rozhodování podniku v souvislosti se základními finančními cíli podnikání, což je prvek, který doposud chybí.

Literatura

- [1] Dluhošová, D. aj. (2010): *Finanční řízení a rozhodování podniku*. Praha, Ekopress, 2010.
- [2] EC (2011): *Excise Duty Tables. Part II Energy Products and Electricity. January 2011*. [on-line], Brussels, European Commission, c2011, [cit. 12. 8. 2011], http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/excise_duties/energy_products/rates/excise_duties-part_ii_energy_products_en.pdf
- [3] Hrdý, M. – Strouhal, J. (2010): *Finanční řízení*. Praha, Wolters Kluwer ČR, 2010.
- [4] Marková, H. (2011): *Daňové zákony 2011 – Úplná znění platná k 1. 1. 2011*. Praha, Grada, 2011.
- [5] Marek, P. (2009): *Studijní průvodce financemi podniku*. Praha, Ekopress, 2009.
- [6] Valach, J. aj. (1999): *Finanční řízení podniku*. Praha, Ekopress, 1999.

Vliv daní na finanční řízení a rozhodování podniku

Milan Hrdý

ABSTRAKT

Příspěvek se zabývá problematikou vlivu daní na finanční řízení a rozhodování podniku. Podnik může být daněmi ovlivněn buď v pasivní, nebo aktivní podobě, přičemž v pasivní podobě je podnik nucen strpět určité negativní daňové důsledky nebo naopak může pozitivní daňové důsledky využít. V aktivní podobě podnik využije daně ve smyslu možnosti rozhodnout se o určité variantě s cílem zvyšovat tržní hodnotu firmy či naplňovat další podnikové cíle. Klíčovou roli budou hrát daně z příjmů, které budou ovlivňovat zejména rozhodování o volbě příslušné právní formy podnikání, investiční rozhodování, riziko podnikání a způsoby financování podniku. Daň z přidané hodnoty bude ovlivňovat zejména cash flow podniku v případě, že podnik je plátcem této daně. Spotřební a ekologické daně mohou negativně ovlivnit konkurenceschopnost podniku v případě, že by tyto daně byly v okolních zemích výrazněji nižší. Majetkové daně hrají pouze okrajovou roli. Významnou roli bude hrát také vzájemné interakce státu a podnikové sféry, zejména pokud se týká daňově uznatelných nákladů, odpočitatelných položek či slev na dani.

Klíčová slova: Finanční řízení; Podnik; daně.

The Influence of Taxes on the Financial Management of the Enterprise

ABSTRACT

The aim of this contribution is to analyze the influence of taxes on the financial management and decision of enterprise. The enterprise could be influenced in a passive or active way. In a passive way the company has to bear some negative tax consequences or on the contrary could exploit positive tax consequences. In a active way the company could exploit taxes for the decision concerning some concrete option with the aim to maximize the market value of the enterprise or to fulfill the other corporate aims. The most important role plays the income tax, which could influence the choice concerning the appropriate legal form of business, investment decision, risk of business and the options of financing of corporate. Value added tax could influence mainly cash flow of the enterprise if the company is the payer of this tax. Excise taxes and ecological taxes could influence negatively the competitiveness of the company mainly if these taxes are lesser in neighboring countries. Property taxes plays marginal role. The most important role plays also the mutual interaction of state and the firm sphere mainly in the case of tax deductible costs, deductible items or tax rebate.

Key words: Financial Management; Company; Taxes.

JEL classification: G390, H250.